gemeente Opsterland

Friese Energietafel
t.a.v. de covoorzitters
Sijbe Knol en Evert Stellingwerf

Uw kenmerk:	Uw brief van:	Ons kenmerk:	Behandeld door:	Telefoon:	Bijlagen:
		0086185147	Jacob Ottens	(0512) 386 222	

Onderwerp:
Raadpleging concept Friese Energievisie

Beetsterzwaag, 16 juli 2024
Verzonden op: 19 juli 2024

Geachte heren Knol en Stellingwerf,

Op 14 mei 2024 heeft de Friese Energietafel de Concept Friese Energievisie vrijgegeven en heeft u ons de mogelijkheid geboden hier een reactie op te geven. Wij danken de Friese Energietafel voor de inspanningen die zijn verricht en willen u complimenteren voor het resultaat dat nu voor ons ligt. In deze brief willen wij graag onze op- en aanmerkingen op de Energievisie kenbaar maken.

Wij hechten veel waarde aan een duurzaam en toekomstbestendig Fryslân. Opsterland onderschrijft daarom de urgentie voor het transformeren van het huidige energiesysteem en het belang van een combinatie van alle mogelijke bronnen om dit te bewerkstelligen.

De benodigde combinatie van bronnen, waaronder windmolens, kan in energiehubs samenkomen. In de Energievisie wordt gesproken over energiehubs bij de vier grote steden, waaronder Heerenveen en Drachten. Vooruitlopend op de invulling hiervan, wil de gemeente Opsterland graag met deze twee steden optrekken in het realiseren van energiehubs langs de gemeentegrenzen.

Naast een fossielvrij Fryslân, biedt de transitie ook andere kansen. Deze kansen willen wij aangrijpen, door bijvoorbeeld het coulisselandschap te herstellen, door vanwege de tijdelijkheid van zonnevelden natuur en biodiversiteit te vergroten en combinaties te zoeken met landbouwproductie. Dit geeft meerwaarde aan de leefbaarheid in onze gemeente, en provincie als geheel.

Tot slot vinden wij onze werkgelegenheid en lokale economie belangrijk. De uitgangspunten van de Energievisie bieden kansen voor toekomstbestendige bedrijvenparken, door in te zetten op een balans qua energiegebruik, -opwek en –opslag. Omdat wij deze ontwikkeling belangrijk vinden, maar grotendeels ook nog onbekend is, is samenwerking hierin cruciaal.

Wij hebben onze reactie gedeeld en besproken met onze raad. De opmerkingen van de raad hebben wij in onze reactie verwerkt.

Ambities
Opsterland houdt vast aan de ambitie om al in 2035 energieneutraal te zijn. Wij leggen de lat daarmee hoger. Verder sluiten de ambities zoals beschreven in de Energievisie aan bij de visie en ambities van onze gemeente. Wij staan daarom ook achter de gezamenlijke ambities voor Fryslân. De huidige problematiek van de netcongestie laat de urgentie zien van een goed werkend energiesysteem. Met name onze gemeente wordt hard geraakt door de vertraging in het programma NuLelie van Liander.

We zien dat het realiseren van de besparingsdoelstellingen, het benutten van de volledige potentie van duurzame warmte en biogassen en het aanpassen en optimaal benutten van onze energie-infrastructuur veel inspanning vereisen. Daarom is het noodzakelijk zo snel mogelijk met deze ambities aan de slag te gaan. Wij vragen uw steun om daarbij onze eigen, scherpere ambities te verwezenlijken.

Leidende principes

1. Fryslân stimuleert energie voor en door de gemeenschap

De gemeenschap en onze inwoners staan bij ons centraal. Niet elke gemeenschap of inwoner heeft echter dezelfde mogelijkheden, bijvoorbeeld in het opzetten van een energiegemeenschap. Wij vinden dat elke inwoner gelijke kansen verdient en pleiten dan ook voor een eerlijke verdeling van eventuele lusten, waarbij aandacht is voor huishoudens die te maken hebben met energiearmoede. Als één van de mogelijkheden zien wij de ontwikkeling van gemeentelijke of regionale energiebedrijven die onderdeel zijn van een lokale energiegemeenschap en daarbinnen ontwikkelingen aanjagen en faciliteren.

2. Fryslân zet maximaal in op energiebesparing. De beschikbaarheid van energie is niet altijd vanzelfsprekend

Wat ons betreft bestaat dit leidend principe uit twee van elkaar los staande onderdelen. Wij denken dat 'Energie is niet altijd beschikbaar' verkeerd kan worden geïnterpreteerd als de toelichting daarbij niet aandachtig wordt gelezen. Dat risico bestaat met name bij de publieksversie waar een toelichting ontbreekt. Wij vinden dit onderdeel qua inhoud bovendien meer passen bij het vijfde leidende principe 'Fryslân versterkt de flexibiliteit van het energiesysteem'.

Dat we maximaal moeten inzetten op energiebesparing staat buiten kijf. Dit staat ook verwoord als speerpunt in ons coalitieakkoord. Grote uitdaging is het verduurzamen van slecht geïsoleerde woningen, met name in het buitengebied. Daarvoor zijn veel middelen en inzet nodig. Een aantal beleidsuitgangspunten van het Rijk sluit niet aan bij onze plattelandssituatie. Dat beperkt onze mogelijkheden om aanvullende plannen bij het Rijk ter financiering in te dienen. Een aantal Friese gemeenten, waaronder Opsterland, heeft daarvoor bij het Rijk aandacht gevraagd. Gezamenlijk in Fries verband hierin optrekken kan de druk op het Rijk versterken om dit aan te passen.

3. Alle duurzame energiebronnen en -dragers zijn nodig. Naast kleinschalige is ook grootschalige productie nodig

Wij onderschrijven dit leidende principe. Mits goed inpasbaar in het landschap en het energiesysteem en met garanties om overlast en onveiligheid te voorkomen, staan we achter elke mogelijke energiebron en -drager die helpt de gezamenlijke ambitie waar te maken. Bedenkingen hebben wij echter bij de uitbreiding van de productie van biogas door co-vergisting. In het verleden ging dit te vaak gepaard met overlast en onveiligheid.

Wij vinden het belangrijk dat we met name investeren in energiebronnen en –dragers die bijdragen aan de beschikbaarheid van energie in de winter, wanneer de energievraag het hoogst is. Ook daarom zien we windenergie als een noodzakelijke aanvulling op zonne-energie.

Op de kortere termijn zijn we voor de productie van duurzame elektriciteit vooral afhankelijk van zonne- en windenergie. In de visie zet u terecht ook in op de (door)ontwikkeling van nieuwe vormen van duurzame energie. Kernenergie krijgt echter geen plek. Wij willen dit graag nuanceren. Ook bij kernenergie (inclusief kernfusie) zijn de nodige technologische ontwikkelingen. We sluiten niet uit dat kernenergie in de toekomst wel degelijk een goede aanvulling op onze energieproductie kan zijn. We kunnen dan onze afhankelijkheid van wind- en zonne-energie afschalen en weer ruimte maken in ons landschap.

gemeente Opsterland

Het huidige ruimtelijk beleid binnen onze provincie staat op gespannen voet met dit leidende principe. Wij hopen dat het toekomstig beleid de benodigde ruimte biedt met daarbij het vertrouwen dat wij, de lokale overheden, de juiste lokale afwegingen kunnen maken. In onze zienswijze op de Eerste wijziging Omgevingsverordening Fryslân van 13 mei jl. hebben wij dit ook zo benoemd. Het vereist politiek inzicht (en moed) om de lange termijn belangen te laten prevaleren boven de korte termijn belangen.

4. Fryslân past opwek en opslag van duurzame energie zo goed mogelijk in, in het landschap en in het energiesysteem
We ondersteunen dit principe en pleiten ervoor om daarbij ook maximaal in te zetten op het benutten van koppelkansen bij andere ontwikkelingen en opgaven. Te denken valt aan de extensivering van de landbouw, de aanpak van de veenweideproblematiek, de woningbouw, het versterken van de economie, de leefbaarheid en het landschap.

We realiseren ons dat het inpassen van opwek en opslag van duurzame energie en het daarbij benutten van koppelkansen een complexe (ruimtelijke) puzzel is. Een goede afstemming met het Frysk Programma Landelijk Gebied zien we als een vereiste.

We blijven achter de principes van de zonneladder staan. We hebben grote voorkeur voor zonnepanelen op daken en zien zonnepanelen op vruchtbare landbouwgrond als laatste optie. Tegelijkertijd zien we dat de omstandigheden voor het aanbrengen van zonnepanelen op daken steeds ongunstiger worden, zowel financieel, als door de beperkte elektriciteitsinfrastructuur. Wij vragen de FET en provincie om druk uit te oefenen op alle relevante partijen om het investeren in zonnepanelen op dak aantrekkelijk en mogelijk te maken.

5. Fryslân versterkt de flexibiliteit van het energiesysteem
Terecht geeft de visie veel aandacht aan het stimuleren van opslag van energie en het (lokaal) beter afstemmen van vraag en aanbod van energie door energiehubs. Hier ligt een enorme opgave. Er wordt hard gewerkt aan het (door)ontwikkelen van energieopslagtechnieken voor opslag en de eerste stappen worden in onze provincie gezet in het ontwikkelen van energiehubs. Ook in onze dorpen en bij onze ondernemers (bedrijvenparken) ontstaan ideeën voor het opslaan van energie en het realiseren van energiehubs. Het vereist echter specifieke kennis en expertise om hier op een goede en voortvarende manier mee aan de slag te gaan. Die kennis en expertise is schaars en nog niet of nauwelijks aanwezig binnen de gemeenten. Wij pleiten voor regionale en/of provinciale samenwerking om kennis en expertise te bundelen en te ontwikkelen en gezamenlijk programma's en projecten (ook in onze gemeente) op te starten. De FET kan daarin een trekkende rol nemen.

Provincie Fryslân onderzoekt met de F4-gemeenten de mogelijkheden voor het ontwikkelen van energiehubs. Als locatie zijn de logistieke knooppunten en bedrijventerreinen in beeld. Omdat deze locaties bij Heerenveen en Drachten grenzen aan of zelfs deel uitmaken van Opsterlands grondgebied vragen wij de provincie en deze gemeenten ons bij dit onderzoek en een mogelijk vervolg te betrekken.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

de gemeentesecretaris, de burgemeester,

Sandra van 't Hooge Andries Bouwman

Postbus 10.000
9244 ZP Beetsterzwaag
Hoofdstraat 82
9244 CR Beetsterzwaag
T (0512) 386 222
F (0512) 381 875
E gemeente@opsterland.nl
I www.opsterland.nl
IBAN NL82 BNGH 028.50.06.606
BTW NL001950149B01